

ТЕХНИЧКО УПАТСТВО

ЗА НАЧИН НА ИЗДАВАЊЕ, ПОДНЕСУВАЊЕ, ПРОВЕРКА, АКТИВИРАЊЕ И
ОСЛОБОДУВАЊЕ НА БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА НА ПОНУДА ВО ЕЛЕКТРОНСКА ФОРМА

Воведни напомени

Со ова техничко упатство се даваат насоки за начинот на:

- издавање на гаранција на понудата во електронска форма од страна на деловните банки на клиенти на банките кои како економски оператори учествуваат во постапка за доделување на договор за јавна набавка која се спроведува со користење на електронски средства преку Електронскиот систем за јавни набавки (во продолжение: ЕСЈН);
- поднесување на гаранција на понуда издадена во електронска форма во постапка за доделување на договор за јавна набавка која се спроведува со користење на електронски средства преку ЕСЈН;
- проверување на поднесената гаранција на понудата во електронска форма од страна на договорниот орган;
- активирање (протестирање) на гаранцијата на понудата во електронска форма од страна на договорниот орган;
- ослободување (враќање) на гаранцијата на понудата во електронска форма од страна на договорниот орган; и
- враќање на гаранцијата на понудата во електронска форма од страна на економскиот оператор.

Според инструкциите содржани во ова техничко упатство, кои се единствениот начин за издавање, поднесување, проверување, активирање и ослободување на гаранциите на понудите во електронска форма за потребите на ЕСЈН, се водат: договорните органи кои спроведуваат постапки со користење на електронски средства преку ЕСЈН, економските оператори кои учествуваат на таквите постапки и деловните банки кои ги издаваат и активираат гаранциите.

Издавање на гаранција на понудата во електронска форма од страна на деловните банки

1. Кога клиентот се обраќа до деловната банка за да му биде издадена гаранција на понуда, од банката добива образец на барање во кој е содржана можност за издавање на гаранцијата во електронска форма. Текстот на напомената треба да гласи: „Доколку гаранцијата на понудата се издава заради учество на клиентот во постапка за доделување договор за јавна набавка која се спроведува со користење на електронски средства преку Електронскиот систем за јавни набавки да се избере опцијата издавање на гаранција на понуда во електронска форма“ или сличен текст.

Во образецот на барање може да има опција и за избор на медиумот на кој клиентот сака да ја добие гаранцијата во електронска форма и тоа: а) на адреса на е-пошта, б) на преносен

медиум (компакт диск) или в) преку системот за е-банкарство (доколку банката има таков систем, односно клиентот го користи). Банката може издавањето на гаранцијата да го врши исклучиво на еден начин (медиум), без да остава можност за избор.

Доколку клиентот достави инструкции за издавање на гаранција на понудата до банката во писмена форма, но не го користи образецот на барање или образецот на барање не содржи таква одредба или банката нема образец на барање, тогаш на известување на банкарскиот службеник за можноста за електронско издавање на гаранцијата, клиентот треба во писмена форма да достави барање до банката гаранцијата да биде издаде во електронска или хартиена форма.

2. Во гаранцијата на понудата издадена во електронска форма ќе биде содржан текст дека гаранцијата е издадена исклучиво во електронска форма. Текстот содржи правила во однос на начинот на активирање или ослободување на ваквата гаранција, односно сегашниот стандарден текст содржан во гаранција издадена во хартиена форма ќе биде прилагоден на подолу наведените насоки во однос на начинот на активација и ослободување. Формата и содржината на гаранцијата ја одредува банката, а може да се користи и содржината која е пропишана во тендерската документација, доколку истата значително не отстапува од вообичаената содржина на гаранцијата која ја издава банката.

3. Банкарските службеници кои се овластени да потпишуваат банкарски гаранции ја потпишуваат гаранцијата во електронска форма со користење на електронски потпис во форма на дигитален сертификат издаден од страна на регистриран издавач на сертификати. Во моментот, регистрирани издавачи на сертификати во Министерството за финансии се Клириншки интер-банкарски системи АД Скопје (КИБС) и Македонски Телеком АД Скопје (МТ). Типот на сертификат кој се користи е квалификуван сертификат за правно лице.

4. Гаранцијата издадена во електронска форма може да биде во кој било од најчесто користените формати (програми): Microsoft Word, Open Office Writer, Adobe PDF и други. На клиентот ќе му биде доставена гаранцијата на начинот на кој банката одлучила да го доставува гаранциите.

Поднесување на гаранција

5. Кога економскиот оператор (клиентот на банката) како понудувач учествува во постапка за доделување на договор за јавна набавка која се спроведува со користење на електронски средства преку ЕСЈН, ја пополнува веб формата за понуда во ЕСЈН, при што ги прикачува сите документи во електронска форма, вклучително и гаранцијата на понудата која банката му ја издала во електронска форма. Во моментот на поднесување на понудата, ЕСЈН врши автоматска енкрипција (шифрирање) на сите податоци и документи кои се прикачени од страна на понудувачот.

Проверка на гаранција

6. Комисијата за јавни набавки на договорниот орган ја проверува валидноста на гаранцијата, односно дали е потпишана со користење на валиден електронски потпис (дигитален сертификат) на ист начин на кој тоа го прави со електронски потпишаната понуда.

Проверката дали гаранцијата е потпишана од овластено лице во банката може да се направи на тој начин што комисијата за јавни набавки преку соодветен линк поставен на веб локацијата на ЕСЈН пристапува до листата на овластени банкарски службеници за потпишување гаранции

која е поставена на веб локацијата на банката. Овој дополнителен начин на проверка може да се направи доколку банката објавила и ја ажурира листата на овластени потписници.

Активација на гаранција

7. Доколку договорниот орган утврди дека се исполнети условите за активација (протестирање) на гаранцијата на понудата, исклучиво преку е-пошта испраќа до банката барање за активирање кое може да биде во кој било од најчесто користените формати (програми): Microsoft Word, Open Office Writer, Adobe PDF и други. Секоја банка наведува во гаранцијата кои податоци треба да ги содржи барањето за активирање и кои документи и се потребни во прилог. Доколку банката побарала во прилог на барањето за активирање да се доставува известување со кое договорниот орган го информира понудувачот дека е избран за најповолен и го повикува да склучи договор, договорниот орган истото го доставува во електронска форма.

8. Барањето за активирање кое ќе биде испратено преку е-пошта се потпишува исклучиво од одговорното (овластеното) лице на договорниот орган со користење на електронски потпис во форма на дигитален сертификат издаден од КИБС или МТ.

9. Листата на одговорни и овластени лица кои може да ги потпишуваат барањата за активирање и известувањата за ослободување на гаранцијата кои се испраќаат по е-пошта, јавно се објавува на веб локацијата на ЕСЈН. Бирото за јавни набавки ја ажурира редовно (најмалку еднаш во месецот) оваа листа, врз основа на регистрираните податоци за одговорните и овластените лица во ЕСЈН или врз основа на испратена официјална информација за овластени лица од страна на договорниот орган.

10. Договорниот орган го испраќа барањето за активирање до адресата за е-пошта која банката ја навела во гаранцијата. Банката може да наведе и да бара прием на барањето за активирање на повеќе адреси на е-пошта. Адресата на е-пошта не мора да биде онаа која банката ја регистрирала во Централниот регистар на Република Македонија.

11. По добивањето на барањето за активирање, банката врши проверка дали истото е потпишано:

- со користење на валиден електронски потпис (дигитален сертификат) и
- од одговорно/овластено лице, кое може да се утврди преку листата на овластени потписници.

Доколку банката при проверката утврди дека барањето не е потпишано со користење на валиден електронски потпис (дигитален сертификат) и/или утврди дека електронскиот потпис е на лице кое не е наведено во листата на овластени потписници, тогаш банката го отфрла барањето за активирање како невалидно. Договорниот орган за да ја активира гаранцијата и за да ги наплати средствата во рамки на рокот на важност на гаранцијата доставува ново барање за активирање кое ќе биде потпишано од овластено лице.

Ослободување (враќање) на гаранција

12. Кога договорниот орган ќе утврди дека се исполнети условите за целосно или делумно ослободување (враќање) на гаранцијата на понудата како за избраниот понудувач, така и за останатите учесници во постапката, испраќа известување за целосно или делумно ослободување на гаранцијата до банката следејќи ги истите насоки дадени во ова техничко упатство како во случај кога се бара активација на гаранцијата.

13. Кога банката ќе добие известување за ослободување на гаранцијата, ја врши истата проверка како и при прием на барањето со кое се бара активација на гаранцијата.

14. Во случај кога банката му издала гаранција на клиент кој не поднел понуда на постапката за доделување договор за јавна набавка за која му била издадена гаранцијата, клиентот:

- ја известува банката и ја враќа гаранцијата, при што банката може директно да го контактира договорниот орган (врз основа на контакт информациите содржани во листата) заради проверка дали понудувачот учествувал со понуда во конкретната постапка, или

- се обраќа до договорниот орган со барање договорниот орган да испрати известување до банката издавач на гаранцијата со кое потврдува дека клиентот не учествувал со понуда во конкретната постапка за доделување на договор за јавна набавка, при што ги следи истите насоки дадени во ова техничко упатство како во случај кога се бара активација на гаранцијата.

Банката наведува во издадената гаранција во електронна форма кој од овие два начина е прифатлив.